

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. spalio 5 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Antano Simiškio (kolegijos pirmininkas) ir Algirdo Taminsko (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovo P. M. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 23 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo P. M. ieškinį atsakovei Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos dėl savavališkos statybos akto, privalomojo nurodymo nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų, privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius pripažinimo neteisėtais ir panaikinimo, tretieji asmenys, nepareišiantys savarankiškų reikalavimų, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Vilniaus miesto savivaldybės administracija.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių įrodymų, susijusių su statybos leidimų, suteikiančių teisę statyti keletą objektų, išdavimu, vertinimą, tokių statybos leidimų galiojimą, *inter alia* (be kita ko), pastačius ir pripažinus tinkamais naudoti ne visus objektus, kuriems statyti buvo išduoti statybos leidimai, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas kreipėsi į teismą su ieškiniu atsakovei, prašydamas pripažinti neteisėtais ir panaikinti:
 - 2.1. 2020 m. birželio 11 d. savavališkos statybos aktą Nr. SSA-00-200611-00041;
 - 2.2. 2020 m. birželio 12 d. privalomąjį nurodymą nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų Nr. PNSD-00-200612-00044;
 - 2.3. 2020 m. birželio 12 d. privalomąjį nurodymą pašalinti savavališkos statybos padarinius Nr. PNSPP-00-200612-00047;
 - 2.4. priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
3. Ieškovas nesutiko, kad jis savavališkai, neturėdamas statybą leidžiančio dokumento, žemės sklype, esančiame kultūros vertybių teritorijoje (*duomenys neskelbtini*), pastatė kitos paskirties inžinerinį statinį – užtvaramą (apie 2,50 m aukščio ir 14 m ilgio geltonų plytų mūro sieną su betoninėmis juostomis). Ieškovo teigimu, nurodyti savavališkos statybos aktas ir privalomieji nurodymai yra neteisėti ir nepagrįsti, nes statyba buvo vykdoma pagal Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotą statybos leidimą Nr. NS/679/07-0419 pagalbiniam ūkiniam pastatui pagal 2007 m. projektą ir tvorai statyti. Tvoros projekto dokumentai yra sudedamoji bendro projekto dalis, o atsakovės aktuose nurodyta užtvara yra sudėtinė tvoros, pradėtos statyti 2007 m., dalis (jos elementas) pagal projektą, šios tvoros su visais jos elementais statybai ieškovas turi bendrą statybos leidimą, ji buvo statoma pagal projekto sprendinius. Ieškovas nurodė, kad projektui, kuriame yra ir ginčo tvoros projektas, statybos leidimas buvo išduotas 2007 m., tada ir pradėtos statybos. Statybos nebuvo baigtos ir yra tęsiamos iki šiol.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. gruodžio 1 d. sprendimu ieškinį atmetė.
5. Teismas nustatė, kad nuo 2002 m. liepos 1 d. iki 2010 m. rugsėjo 30 d. statybos leidimai buvo išduodami vadovaujantis STR1.07.01:2002 „Statybos leidimas“ 2 priedu, o nustatyto priedo formoje buvo įrašoma tik pagrindinis statinys ir jo pagrindinių konstrukcijų medžiaga. Projekte nurodyti inžineriniai statiniai (inžineriniai tinklai, aikštelės, stoginės, tvoros ir kt.) nebuvo įrašomi į statybos leidimo nustatytą formą. Todėl teismas pripažino pagrįstais ieškovo teiginius, kad 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimo išdavimo metu galiojęs teisinis reglamentavimas suponuoja, jog statybos leidimas galėjo būti išduotas vienas visiems projekte, pagal kurį išduotas statybos leidimas, nurodytiems statiniams, šių atskirai neišvardijant.
6. Tačiau teismas nurodė, kad ieškovo pateiktoje ir atsakovės iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos gautoje 2007 m. architekto A. V. projekto Nr. 01 „Pagalbinis ūkinis pastatas (*duomenys neskelbtini*)“ versijoje yra skirtingas tvoros planas: ieškovo pateiktame

dokumente tvoros plane yra pavaizduotas ir plytų fragmentas (užvara), o atsakovės turimuose iš savivaldybės gautuose dokumentuose tokio fragmento nėra.

7. Teismas, vadovaudamasis įrodymų vertinimo taisyklėmis, konstatavo, kad nagrinėjamu atveju labiau tikėtina yra tai, jog 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 išduotas pagal atsakovės pateiktoje 2007 m. pagalbinio ūkinio pastato projekto Nr. 01 medžiagoje esantį tvoros planą. Šią išvadą teismas grindė tuo, kad atsakovės pateikti dokumentai yra nuoseklūs, yra visa projekto medžiaga, atitinkanti originalią puslapių numeraciją, ir, svarbiausia, atsakovės pateiktame tvoros plane yra Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Statybų leidimų skyriaus antspaudas. Tuo tarpu ieškovo pateikta medžiaga yra ne visa, jo pateiktas planas neturi projekto puslapio numerio, nors projekto medžiaga sunumeruota. Ieškovo pateiktame plane esančios Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir Kultūros paveldo departamento žymos „peržiūrėta“ atspindi projekto derinimo eigą, jo pateiktiną įvairioms institucijoms, tačiau neįrodo galutinio sprendimo dėl tvoros projekto, nepatvirtina statybos leidimus išduodančios institucijos sprendimo tvirtinti projektą ir pagal jį išduoti statybos leidimą.
8. Įvertinęs nurodytas aplinkybes, teismas konstatavo, kad galutinis patvirtintas tvoros projektas, pagal kurį išduotas 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimas, buvo savivaldybės turimuose dokumentuose esantis tvoros planas, t. y. planas, kuriame nėra pavaizduotas tvoros fragmentas – plytų siena (ginčo užvara).
9. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. kovo 30 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir perdavė bylą nagrinėti iš naujo šiam teismui.
10. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nurodė, kad atsakovės į bylą teiktuose rašytiniuose įrodymuose, kuriais ji ir prašė teismą vadovautis, yra Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ieškovui išduotas 2007 m. sausio 26 d. Projektavimo sąlygų sąvadas Nr. RPS 240, kurio turinio 5 punkte kaip specialioji projektavimo sąlyga nurodyta: „<...> Projektiniai pasiūlymai peržiūrėti KPD vyr. specialisto 2007 m. sausio 2 d. Nr. 05 bei MPD vyr. specialisto 2006 m. gruodžio 19 d. (2 lapai)“. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija padarė išvadą, kad atsakovei buvo pateikti projektiniai sprendiniai, kuriems pritarė tiek Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos, tiek ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento atstovai. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pažymėjo, kad nurodytos datos kaip tik atitinka minėtų specialistų žymas, esančias Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos archyve saugomame tvoros projekte. Todėl teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pastarasis projekto sprendinys galimai ir yra tas sprendinys, kuriam pritarė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento atstovai.
11. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad pagal kasacinio teismo praktiką teismui, sprendžiančiam reikalavimus dėl savavališkos statybos ar statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimo statinio nugriovimo būdu, neturi kilti abejonų dėl faktinių aplinkybių, sudarančių tokio reikalavimo pagrindą, egzistavimo – teismo įsitikinimas turi būti iš esmės neabejotinas, todėl teismo sprendimas negali būti paremtas teiginiu „labiau tikėtina“. Todėl apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nusprendė, kad nagrinėjamu atveju nustatytos aplinkybės nėra pakankamos vienareikšmiškoms išvadoms padaryti. Kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas nepakankamai išsamiai ištyrė bylos medžiagą ir nepašalino byloje surinktų įrodymų prieštaravimų.
12. Kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad atsakovės pateiktoje statybos leidimui išduoti vertintoje medžiagoje (puslapių numeriai 27 ir 28) yra to paties ūkinio pastato projektiniai sprendiniai, kuriuose Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento atstovų pastabos bei žymos atliktos tuo pačiu metu kaip ir ieškovo į bylą pateiktuose tvoros (su užvara) projektiniuose sprendiniuose. Teisėjų kolegijos vertinimu, tai leidžia padaryti išvadą, jog projekto sprendiniai šių privalomų institucijų buvo vertinti vienu metu.
13. Be to, kolegija pripažino abejotina pirmosios instancijos teismo išvadą, kad atsakovės pateikti dokumentai yra nuoseklūs, yra visa projekto medžiaga, atitinkanti originalią puslapių numeraciją, ir, svarbiausia, atsakovės pateiktame tvoros plane yra Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Statybų leidimų skyriaus antspaudas. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijos vertinimu, laikantis šios logikos nėra aišku, kodėl po titulinio projekto lapo logiškai turintis būti turinys (kuris ir nurodytas kaip 2 projekto lapas) yra įsiūtas po 1 ir 2 puslapio numeriais pažymėtos Bendradarbiavimo sutarties Nr. 13/11/2006 ir nėra „originaliai“ sunumeruotas, taip pat „originaliai“ nesunumeruotas, tačiau turinyje nurodytas 2a lapas – Suvestinis lauko tinklų planas. Kolegija pažymėjo, kad pagal turinį Projektavimo sąlygų sąvadas yra 3–28 lapai, tačiau čia tarp 5 ir 6 puslapių įterptas nenumeruotas puslapis – AB „Lietuvos dujos“ Projektavimo techninės sąlygos Nr. 51; tarp 19 ir 20 lapų įterptas nesunumeruotas lapas; po 28 lapo įterpti trys puslapiai be numeracijos. Taip pat, anot teisėjų kolegijos, puslapių numeravimo originalumu verčia abejoti puslapiais, susiję su tvoros projektiniais sprendiniais, kadangi teismas rėmėsi būtent 72 puslapiais, tačiau po jo toliau eina 78, toliau – 74, 75 puslapiai, kurių žymėjimas ne puslapio dešiniajame apatiniame kampe puslapį laikant stačiai, kaip ir visų kitų medžiagos lapų, o dešiniajame apatiniame kampe puslapį laikant gulščiai.
14. Kolegija, aiškindama su statybos leidimų galiojimu susijusį teisinį reguliavimą, nurodė, kad nustačius aplinkybę, jog Statybos leidimas buvo išduotas tvoros projektiniams sprendiniams su užvara, pastarosios teisėtumo klausimui spręsti būtų svarbi aplinkybė, kad atsakovės pateiktoje medžiagoje apie savavališkos statybos fiksavimą yra pridėtas 2020 m. birželio 1 d. el. laiškas G. J., kuriame teigiama, kad „<...> Pats tvoros pamatas yra pastatytas daugiau negu prieš 10 metų <...>“.
15. Kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas nepakankamai įvertino byloje esančius įrodymus ir nepašalino jų prieštaravimų, visiškai netyrė ir nevertino jokių ieškovo nurodytų faktinių aplinkybių (pvz., dėl statybų leidimo derinimo aplinkybių kaip liudytoją apklauskiant architektą A. V., kuris, beje, veikė pagal įgaliojimą ieškovo vardu visose institucijose; paprašant išvados iš Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, kuris iš byloje esančių tvoros projektinių sprendinių atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus, ir kt.), todėl priėmė skubotą sprendimą.
16. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. birželio 23 d. sprendimu, išnagrinėjęs bylą pakartotinai, ieškinių tenkino: pripažino neteisėtais ir panaikino atsakovės Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2020 m. birželio 11 d. savavališkos statybos aktą Nr. SSA-00-200611-00041; 2020 m. birželio 12 d. privalomąjį nurodymą nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų Nr. PNSD-00-200612-00044; 2020 m. birželio 12 d. privalomąjį nurodymą pašalinti savavališkos statybos padarinius Nr. PNSPP-00-200612-00047; paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
17. Teismas nurodė, kad bylos nagrinėjimo metu 2021 m. gegužės 10 d., 2021 birželio 3 d. kaip liudytojas apklaustas architektas A. V., kuris 2007 metais suprojektavo pagalbinį ūkinį pastatą, esantį (*duomenys neskelbtini*), patvirtino teismui, kad jis tvorą projektavo kartu su ūkiniu pastatu. Teismo vertinimu, tai paneigia atsakovės argumentą, kad ginčo užvara yra naujas statinys.
18. Teismas pažymėjo, kad išduodant statybą leidžiantį dokumentą galiojusio Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 23 straipsnio 15 dalyje buvo nustatyta, jog statybos leidimas statyti naujus statinius, rekonstruoti esamus statinius ar atlikti kapitalinį remontą, griauti esamus statinius, atlikti kultūros paveldo statinių tvarkomuosius statybos darbus tiek statybos sklype, tiek už jo ribų (pagal statinio projektavimo sąlygas suprojektuotiems inžineriniams tinklams ir susisiekimo komunikacijoms) statytojo (užsakovo) prašymu gali būti išduodamas dėl visų statinių, suprojektuotų viename statinio projekte. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 218 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2002 „Statybos leidimas“ patvirtinimo“ ir jo 2 priedu, šio priedo nustatytoje formoje buvo įrašoma tik pagrindinis statinys ir jo pagrindinių konstrukcijų medžiaga. Projekte nurodyti inžineriniai statiniai (inžineriniai tinklai, aikštelės, stoginės, tvoros ir kt.) nebuvo įrašomi į statybos leidimo nustatytą formą. Teismo vertinimu, atskiras statybą leidžiantis dokumentas tvorai (užvarai) statyti nebuvo reikalingas ir nurodytas įstatyme bei poįstatyminiuose aktuose, ir išduotas ieškovui kartu su leidimu statyti ūkinį pastatą.

19. Teismas nesutiko su atsakovės teiginiu, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimo Nr. NS/679/07-0419 terminas yra pasibaigęs. Teismas pažymėjo, kad statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ 45 punkte nurodyta, jog 2010 m. spalio 1 d. galioję, taip pat po 2010 m. spalio 1 d. išduoti ir galiojantys statybą leidžiantys dokumentai galioja neteterminuotai. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. ieškoviui išduotas statybos leidimo Nr. NS/679/07-0419 galiojimo terminas iki 2010 m. spalio 1 d. nebuvo pasibaigęs (galiojo 10 metų iki 2017 birželio 20 d.), todėl statybą leidžiančio dokumento galiojimo terminas automatiškai buvo pratęstas neribotam laikui neatliekant papildomų procedūrų, t. y. tapo neteterminuotas ir galioja šiuo metu.
20. Teismas kaip aplinkybę, patvirtinančią, jog ginčo tvoros (užvaros) statybos metu ieškovo turėtas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 galiojo, nurodė ir tai, kad atsakovės pateiktoje medžiagoje apie savavališkos statybos fiksavimą esančiame 2020 m. birželio 1 d. el. laiške G. J. teigiama, jog pats tvoros pamatas yra pastatytas daugiau negu prieš 10 metų. Todėl teismas nusprendė, kad tvora (užvara) pradėta ieškovo statyti turint Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimą Nr. NS/679/07-0419.
21. Spręsdamas klausimą, kuris iš projektų (pateiktas į bylą ieškovo ar atsakovės) yra galiojantis ir pagal kurį išduotas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419, teismas nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atstovė 2021 m. birželio 3 d. vykusio teismo posėdžio metu patvirtino, jog: ginčo projektinė dokumentacija, esanti savivaldybėje bei pas ieškovą, nesutampa; kol tvoros projektiniai sprendiniai neatitinka priešgaisrinės saugos ar kultūros paveldo reikalavimų ir nesuderinti su atitinkamomis institucijomis, statybą leidžiantis dokumentas neišduodamas; projektinės dokumentacijos korekcija nebuvo žymima; projektiniai dokumentai buvo atnešami į komisiją fiziniu būdu ir derinami; paskutinis komisijos posėdis vyko 2007 m. balandžio 25–26 d.
22. Teismas sutiko su apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijos išvadomis dėl atsakovės pateikto projekto. Teismo vertinimu, šios aplinkybės leidžia spręsti, kad buvo atlikta ieškovo projektinės dokumentacijos, pateiktos savivaldybei, korekcija, dokumentai netinkamai sunumeruoti, o kai kurių iš jų nėra. Tuo tarpu ieškovo pateikti dokumentai, anot teismo, yra nuoseklūs, su valstybės institucijų tvoros (užvaros) projekto suderinimo (peržiūrėjimo) žymomis, jų data sutampa su derinimo proceso datomis.
23. Teismo vertinimu, jei ieškovo tvoros betoninėmis juostomis (užvara) projektas 2006 m. gruodžio 20 d. buvo suderintas su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu, o 2007 vasario 2 d. su Kultūros paveldo departamentu, uždedant žymą „peržiūrėta“, tai reiškia, kad šios valstybės institucijos nenustatė gaisrinę saugą bei paveldo apsaugą reglamentuojančių reikalavimų neatitiktį. Teismas nesutiko su atsakovės ir trečiojo asmens Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teiginiais, kad šios žymos laikytinos projektiniais pasiūlymais, nes šio teiginio nepatvirtina byloje surinkti įrodymai.
24. Taip pat teismas pažymėjo, jog 2021 m. gegužės 10 d. ir 2021 m. birželio 3 d. teismo posėdyje kaip liudytojas apklaustas architektas A. V. patvirtino, kad 2007 metais suprojektavo pagalbinį ūkinį pastatą, esantį (*duomenys neskelbtini*), taip pat kad kartu su ūkiniu pastatu buvo projektuojama ir mūro tvora su akline siena (užvara), sudarytas tvoros brėžinys. Tvoros brėžiniai yra bendro projekto dalys. Ieškovo kaimynai rašytiniais suikimais pritarė dėl tvoros, kurios aukštis būtų didesnis nei 1,30 m. Anot teismo, architektas patvirtino aplinkybę, kad bendram projektui (ūkiniam pastatui bei tvorai) buvo gauti tiek Kultūros paveldo departamento, tiek Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pritarimai. Projektas buvo pateiktas fiziniu būdu Vilniaus miesto savivaldybei ir gyvai svarstomas sudarytos komisijos posėdyje, bendram projektui buvo pritarta. Teismas pabrėžė, kad liudytojas taip pat patvirtino grafinį tvoros brėžinio projektą, esantį pas ieškovą, bei aplinkybę, jog vienas projekto originalus egzempliorius visada lieka pas užsakovą (ieškovą).
25. Teismo vertinimu, byloje esančių įrodymų visuma leidžia teismui daryti išvadą remiantis tikimybių pusiausvyros principu, naudojamu teismų praktikoje, jog labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus, t. y. kad pagal esančius byloje įrodymus atsakovė nepagrįstai surašė ieškoviui ginčo dokumentus. Teismas konstatavo, kad nagrinėjamu atveju ginčo tvoros grafinis brėžinys, esantis pas ieškovą, buvo suderintas atitinkamose valstybės institucijose, tvora su ginčo užvara faktiškai pastatyta pagal brėžinį, o esminių nukrypimų nuo šio brėžinio nenustatyta, todėl šios aplinkybės suponuoja išvadą, jog ginčo tvoros su užvara negalima vertinti kaip savavališkos statybos.
26. Pasisakydamas dėl reikalavimo taikyti ieškinio senatį atsakovės surašytiems dokumentams, teismas nurodė, kad byloje nėra pagrindo taikyti ieškinio senaties atsakovės reikalavimams, nes pagal Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimą Nr. NS/679/07-0419 tvoros statybos darbai vykdomi iki šiol, tvora nepabaigta iki šiol dėl lėšų stokos, statyba buvo vykdoma ir 2020 metais. Teismas pažymėjo, kad apie galimą neteisėtą tvoros statybą, kaip teigia pati atsakovė, ji sužinojo 2020 m. balandžio mėn., šis teiginys ieškovo byloje liko nepaneigtas, o ginčo dokumentai surašyti 2020 m. birželio mėn. Todėl teismas netenkino ieškovo reikalavimo taikyti ieškinio senaties institutą atsakovės reikalavimams.
27. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. lapkričio 23 d. sprendimu pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir priėmė naują sprendimą – ieškovo ieškinį atmetė.
28. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija sutiko su atsakovės apeliacinio skundo argumentais, kad pirmosios instancijos teismas, skundžiamame sprendime įvertinęs tik tai, jog ieškovo projekte esantys tvoros su mūro elementais brėžiniai peržiūrėti Kultūros paveldo departamente prie Kultūros ministerijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente, visiškai nevertino Statybos įstatyme ir statybos techniniame reglamente STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ projektinei dokumentacijai, pagal kurią išduodamas statybą leidžiantis dokumentas, keliamų reikalavimų, todėl nepagrįstai padarė išvadą, kad ieškovo projektas (tvoros brėžiniai) buvo suderintas atitinkamose institucijose, kadangi šis projektas nėra nuoseklus, t. y. trūksta Vilniaus miesto savivaldybės administracijos derinimo žymų, projekto vadovo, architektų parašų, projekto dokumentų rengimo datų, projekto dokumentų numeracijų.
29. Teisėjų kolegija nurodė, kad ieškovas ūkinio pastato ir tvoros su užvara projektą derino tiek su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu, tiek su Kultūros paveldo departamentu (atitinkamai 2006 m. gruodžio 20 d. ir 2007 m. sausio 2 d.). Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, šie veiksmai buvo atlikti iki Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Nuolatinės statybos komisijos 2007 m. kovo 25–26 d. posėdžio Nr. 1-17, kurio protokole Nr. 8 užfiksuota, kad Vilniaus miesto priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovas pareiškė pastabą „Neišlaikyti norm. priešgaisriniai atstumai iki kaim. statinių (STR 2.02..09:2005 9.2.1 punktas, 1 priedas) Patikslinti tech. ekonominius rodiklius.“ Taigi, anot kolegijos, vien šis protokolas įrodo, kad 2006 m. gruodžio 20 d. ir 2007 m. sausio 2 d. projektai nebuvo patvirtinti, nes tam nepritarė Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas. Taip pat teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos pateikime atsiliepime į ieškinį taip pat nurodė, kad departamento Vilniaus skyriui statinio projektas dėl mūrinės užvaros, apie 2,50 m aukščio ir apie 14 m ilgio geltonų plytų mūro sienos su betoninėmis juostomis, žemės sklypo, esančio (*duomenys neskelbtini*), šiaurės rytinėje dalyje (ant sklypo ribos), pateiktas nebuvo ir tokiame projektui departamento Vilniaus skyrius nėra pritaręs. Šią aplinkybę Kultūros paveldo departamento atstovė papildomai patvirtino 2021 m. birželio 3 d. teismo posėdžio pirmosios instancijos teisme metu. Todėl, teisėjų kolegijos vertinimu, nėra pagrindo sutikti, kad pagal ieškovo teikiamus tvoros su užvara projektus buvo gauti visi reikiami sutikimai.
30. Kolegija pažymėjo, kad statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ (redakcija, galiojusi nuo 2007 m. sausio 26 d. iki 2017 m. sausio 1 d.) 46 punkte buvo nustatyta, jog projektą projektuotojo vardu pasirašo: projektavimo įmonės vadovas ar jo įgaliotas kitas įmonės darbuotojas (jei projektuotojas – juridinis asmuo); o pagal 57 punktą projektuotojas, parengęs projektą, jo keitimus, papildymus ir taisymus, ir jį pasirašęs tuo patvirtina, kad projektas atitinka įstatymų, kitų teisės aktų, privalomųjų dokumentų, normatyvinių

statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas, ir atsako už projekto visumos kokybę bei projekto keitimų, papildymų ir taisyklių pasekmes. Anot teisėjų kolegijos, visus šiame reglamente nurodytus reikalavimus, priešingai nei ieškovo pateikti į bylą projektai, atitinka Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje saugomas tvoros projektas, pateiktas atsakovės.

31. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovas 2020 m. kovo–balandžio mėnesiais vykdė ne naujus statybos darbus, o tęsė 2007 m. pradėtus tvoros statybos darbus pagal turimą projektą, kuriam išduotas galiojantis, neterminuotas statybos leidimas. Kolegija nusprendė, kad ieškovo pastatyta tvora su užtvara neatitinka teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinto projekto ir jo pagrindu išduoto leidimo. Taip pat remdamasi Nekilnojamojo turto registro išrašu teisėjų kolegija nustatė, kad 2008 m. balandžio 21 d. Statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktu Nr. (101)-11.4-975 ieškovo pastatas – pagalbinis ūkinis pastatas buvo pripažintas tinkamu naudoti pagal 2007 m. birželio 20 d. ieškovui išduotą statybos leidimą Nr. NS/679/07-0419. Anot kolegijos, tokiu būdu, užbaigus statinio statybą – ieškovui pagal statybos leidimą gavus ir įregistravus nurodytą statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktą, statybos leidimas neteko galios, nes statybos darbai pagal šį leidimą buvo užbaigti.
32. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad ieškovo į bylą pateikti kaimyninių žemės sklypų savininkų notariškai patvirtinti sutikimai, pagal kuriuos kaimynai sutiko, jog ieškovas statytų aukštesnę nei 1,30 m aukščio tvorą. Taip pat tvoros su užtvara projektai, pažymėti žymomis „peržiūrėta“, teisėjų kolegijos vertinimu, neįrodo atsakovės priimtų ir šioje byloje ginčijamų aktų neteisėtumo. Anot kolegijos, ieškovo pateikti į bylą įrodymai tik patvirtina, kad jis siekė suderinti tvoros su užtvara projektą ir atliko dalį derinimui reikalingų veiksmų. Todėl apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, jog ieškovo tvora su ginčo užtvara faktiškai pastatyta pagal brėžinį, o esminių nukrypimų nuo šio brėžinio nėra.
33. Apibendrinama teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai įvertino byloje esančius įrodymus ir netinkamai taikė statybą reglamentuojančias materialiosios teisės normas.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

34. Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 23 d. sprendimą ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 23 d. sprendimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 34.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias statybą leidžiančio dokumento galiojimą ir pabaigą, kadangi nepagrįstai nusprendė, jog ieškovui išduotas neterminuotas leidimas statybai pasibaigė 2008 m. balandžio 21 d. Statinio pripažinimo tinkamu naudoti akto pagrindu, kuriuo pripažintas tinkamu naudoti tik ūkinis pastatas. Kartu su ūkiniu pastatu pagal tą patį statybą leidžiantį dokumentą tvora nebuvo pastatyta ir pripažinta tinkama naudoti. Ieškovas 2008 m. baigė ne visų statinių, kurie buvo nustatyti projekte ir kuriems buvo išduotas 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimas, statybą, o tik ūkinio pastato. Todėl išduoto statybos leidimo galiojimas su pagalbinio ūkinio pastato pastatymu ir jo pripažinimu tinkamu naudoti nepasibaigė.
 - 34.2. Statybos leidimo išdavimo metu galiojusio statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2002 „Statybos leidimas“ 22 punkte buvo nustatyta, kad statybos leidimas galioja 10 metų. Pagal to paties reglamento 23.3 papunktį statybos leidimas netenka galios, jeigu nuo leidimo išdavimo dienos per 3 metus statinys nebuvo pradėtas statyti arba per 10 metų nebuvo pripažintas tinkamu naudoti. Ieškovui išduotame 2007 m. birželio 20 d. statybos leidime Nr. NS/679/07-0419 nurodyta, kad leidimas galioja iki 2017 m. birželio 20 d. Tai reiškia, kad 2010 m. spalio 1 d. statybos leidimas buvo galiojantis. Pagal statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 45 punktą 2010 m. spalio 1 d. galioję, taip pat po 2010 m. spalio 1 d. išduoti ir galiojantys statybą leidžiantys dokumentai galioja neterminuotai.
 - 34.3. Pirmą kartą bylą apeliacine tvarka išnagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas 2021 m. kovo 30 d. nutartyje nurodė, kad bylą nagrinėjant iš naujo turi būti vertinama tik tai, ar užtvara yra nurodyta projekte. Būtent dėl to apeliacinės instancijos teismas grąžino bylą nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui, o ne spręsti klausimą dėl statybos leidimo galiojimo.
 - 34.4. Apeliacinės instancijos teismas klaidingai konstatavo, kad statybos techniniame reglamente STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ nurodytus reikalavimus, priešingai nei ieškovo pateikti į bylą projektai, atitinka Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje saugomas tvoros projektas. Ieškovas teismui pateikė 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimą, 2007 m. architekto A. V. parengto pagalbinio ūkinio pastato projekto Nr. 1 titulinį lapą ir turinį, projekte esančių notaro patvirtintų kaimyninių žemės sklypų savininkų sutikimų dėl aukštesnės kaip 1,30 m aukščio tvoros statybų kopijas, tvoros planą, kuriame pavaizduota 1,80 m aukščio tvora su 2,60 m aukščio elementu – plytų siena. Ieškovo pateiktame tvoros su užtvaros elementu plane matyti žyma, kad planas 2006 m. gruodžio 20 d. peržiūrėtas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir 2017 m. sausio 2 d. – Kultūros paveldo departamento. Atskirai ieškovas pateikė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus skyriaus archyve esančių dokumentų kopijas, iš kurių matyti, kad archyvo medžiagoje yra tvoros su užtvaros elementu planas, o plane yra Kultūros paveldo departamento žyma „peržiūrėta“. Taigi ieškovo pateiktoje projekto dokumentacijoje yra visų atsakingų institucijų pritarimai projekto sprendiniams, įskaitant tvorą. Tuo tarpu atsakovės pateiktame projekto variante, kur konkrečiai matyti tvoros sprendiniai, yra tik vienintelis antspaudas „Statybų leidimų skyrius“, tačiau nėra nei Kultūros paveldo departamento, nei Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento žymų dėl pritarimo tokiems sprendiniams.
 - 34.5. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, kad šiuo atveju svarbiausias yra Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Statybų leidimų skyriaus antspaudas, kuris yra atsakovės pateikto projekto variante. Pagalbinio ūkinio pastato, esančio (*duomenys neskelbtini*), projektui buvo atliktos korekcijos pagal atitinkamų institucijų pateiktas pastabas, todėl galėjo susidaryti situacija, kai Vilniaus miesto savivaldybės administracijai buvo pateikti keli projekto variantai, tačiau dėl žmogiškos klaidos archyve buvo išsaugotas ne tas projekto variantas. 2007 m. nebuvo Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“, todėl visi dokumentai buvo saugomi popieriniuose variantuose, o skaitmeninant senesnius dokumentus galėjo būti padaryta klaida.
 - 34.6. Teisės aktai nustato reikalavimus dėl gaisro plitimo ribojimo į gretimus pastatus. Gaisro plitimas į gretimus pastatus ribojamas užtikrinant saugius atstumus tarp pastatų, nustatomus pagal atitinkamus teritorijų planavimo normatyvinius dokumentus. Jei atstumas tarp pastatų yra mažesnis už reikalaujamą, gaisro plitimas ribojamas konstrukcinėmis priemonėmis. Priešgaisrinių sienų (ekranų) matmenys turi būti ne mažesni už didesniojo pastato išorinius matmenis. Atsižvelgiant į tai, kad gretimame sklype prie pat ieškovo sklypo ribos yra pastatyti trys nesublokuoti garažai, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarybos reikalavimas buvo šioje vietoje projektuojant tvoros elementą statyti jį aukštesnį už didesniojo pastato (šiuo atveju garažų) išorinius matmenis. Parengus atitinkamą projektą, tvoros tinkamumas ir atitiktis teisės aktų reikalavimams buvo patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento. Todėl galutinis projektas yra tas, kurio sprendiniuose nurodyta tvora su užtvara.
 - 34.7. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atstovė teismo posėdžio metu nurodė, kad statybos leidimas galėjo būti išduotas tik gavus Kultūros paveldo departamento ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento atitinkamus pritarimus. Architektas A. V. byloje aiškiai patvirtino, kad tvoros projektas su užtvara ir buvo galutinai suderintas savivaldybės posėdyje, jam gautas statybos leidimas.
35. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:

- 35.1. Ieškovas nepagrįstai nurodo, kad apeliacinės instancijos teismo 2021 m. lapkričio 23 d. sprendimu buvo nagrinėjami klausimai dėl ieškoviui išduoto statybos leidimo galiojimo, kurie buvo jau išspręsti Vilniaus apygardos teismo 2021 m. kovo 30 d. nutartimi. Pastarojoje nutartyje nebuvo konstatuota, kad ieškoviui išduotas statybos leidimas galioja neterminuotai, bet buvo išaiškinta, kad tik tuo atveju, jei pirmosios instancijos teismas, iš naujo nagrinėdamas bylą, nustatys, kad statybos leidimu suteikta teisė statyti užvarą, pagal nurodytą reglamentavimą dėl statybos leidimo galiojimo (terminuotai ar neterminuotai) turi būti nustatyta užvaros statybos darbų pradžia, t. y. teismas nurodė, kad svarbu nustatyti, ar statybos leidimas laikytinas ginčo užvaros statybą leidžiančiu dokumentu.
- 35.2. Statinio pripažinimo tinkamu naudoti tvarką nustato Statybos įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2007 m. gegužės 19 d. iki 2009 m. rugšėjo 1 d.) 24 straipsnis. Pagal šio įstatymo 24 straipsnio 1 dalį, pastatytą, rekonstruotą ar kapitališkai suremontuotą statinį (jo dalį, kuri gali būti naudojama neatsizvelgiant į tai, ar likusių dalių statybą užbaigta) pripažįsta tinkamu naudoti komisija šio straipsnio 2 dalyje nurodytų institucijų nustatyta tvarka. Pagal šio straipsnio 4 dalį pripažintino tinkamu naudoti statinio kadastriniai matavimai atliekami Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Nustačius kadastro duomenis, pripažintas tinkamu naudoti statinys Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo nustatyta tvarka įregistruojamas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre. Nagrinėjamu atveju Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės duomenimis, statybos leidimas nustojo galioti, nes jame nurodytas statinys – ūkio pastatas buvo įregistruotas pagal 2008 m. balandžio 21 d. Statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktą Nr. (101)-11.4-975. Taigi apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad užbaigus statinio statybą – ieškoviui pagal statybos leidimą gavus ir įregistravus nurodytą statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktą, statybos leidimas neteko galios, nes statybos darbai buvo užbaigti.
- 35.3. Pagal tuo metu galiojusį teisinį reglamentavimą statybos leidimas netenka galios, jei statinys nebuvo pradėtas statyti per trejus metus nuo leidimo išdavimo dienos. Tuo atveju, jei būtų konstatuota, kad statybos leidimu ieškoviui galėjo būti suteikta teisė statyti užvarą, ieškoviui nepradėjus užvaros statybos per trejus metus nuo statybos leidimo išdavimo, statybos leidimas būtų nustojęs galioti. Ieškovas nėra pateikęs nė vieno rašytinio įrodymo, kad užvaros statybą buvo pradėta per trejus metus nuo statybos leidimo išdavimo. Pavyzdžiui, nėra užregistruotas užvaros dalinis baigtumas ar išduota pažyma apie nebaigtą statybą. Priešingai, savavališki ieškovo užvaros statybos darbai pradėti apie 2020 m. balandžio mėn. Statybos pradžios data, be kita ko, nustatyta pagal 2020 m. birželio 1 d. el. laišku pateiktą pranešimą su fotonuotrauka, kurioje aiškiai matyti, kad statoma (įrenginėjama) aklinos užvaros mūro siena, o tai, kad šiame pranešime nurodyta apie galimą pamato statybą prieš dešimt metų, neleidžia vienareikšmiškai teigti, jog ginčo užvara buvo pradėta statyti daugiau nei prieš dešimt metų. Todėl ieškovo argumentai dėl statybos leidimo neterminuoto galiojimo atmestini kaip neįrodyti.
- 35.4. Ieškovas, teigdamas, kad jam išduotas statybos leidimas galioja neterminuotai, nepagrįstai vadovaujasi statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878, 45 punktu, kuris taikomas tik statybą leidžiantiems dokumentams, galiojusiems 2010 m. spalio 1 d. Ieškoviui išduotas statybos leidimas galėjo galioti iki 2010 m. birželio 20 d. (išduotas 2007 m. birželio 20 d. plus treji metai statybos darbų pradžiai). Todėl statybos leidimo galiojimas negalėtų būti laikomas neterminuotu ir ieškovas užvaros statybai vis tiek būtų turėjęs teisės aktų nustatyta tvarka gauti naują statybą leidžiantį dokumentą.
- 35.5. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai ištyrė visus byloje surinktus rašytinius įrodymus, skundžiamas sprendimas yra teisėtas, motyvuotas, jame išsamiai išdėstytos aplinkybės, kurios buvo nagrinėjamos byloje. Nė vienos proceso šalies pateikta įrodymų interpretacija teismui nėra privaloma, todėl skundžiamo sprendimo nepagrįstumas ar neteisėtumas negali būti grindžiamas tik tuo, jog žemesnės instancijos teismas byloje esančius įrodymus vertino kitaip, nei juos kasaciniame skunde interpretuoja ieškovas.
- 35.6. Ieškovas nepagrįstai teigia, kad statybos leidimas buvo išduotas pagal ieškovo projektą, kuris, kaip jis pats teigia, buvo suderintas su atitinkamomis institucijomis, o ne pagal atsakovės į bylą pateiktą Vilniaus miesto savivaldybės administracijos saugomą projektą, nes kasaciniame skunde visiškai neįvertinti Statybos įstatyme ir statybos techniniame reglamente STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ projektinei dokumentacijai, pagal kurią išduodamas statybą leidžiantis dokumentas, keliami reikalavimai.
- 35.7. Atsakovės pateiktas projektas, kuriame yra privalomi projektuotojo, projekto dalių vadovų parašai, projekto dokumentų rengimo datos, projekto turinyje nurodytų ir visų projekte esančių sudėtinių dokumentų iš esmės nuosekli numeracija, projekto vadovo tvirtinimo žymos, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos derinimo žymos (Statybų leidimų skyriaus derinimo spaudai), nagrinėjamoje byloje yra vienintelis statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus iš esmės atitinkantis projektas, kurio pagrindu ieškoviui buvo išduotas statybos leidimas, todėl apeliacinės instancijos teismo sprendimas priimtas tinkamai taikant [CPK 176–185](#) straipsniuose reglamentuotas įrodymų vertinimo taisykles ir nėra pagrindo jo naikinti, o kasacinis skundas atmestinas kaip nepagrįstas ir neįrodytas.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl statybos leidimo, suteikiančio teisę statyti keletą objektų, (ne)galiojimo, pastačius ir pripažinus tinkamais naudoti ne visus objektus, kuriems statyti buvo išduotas statybos leidimas

36. Pagal Statybos įstatymo 23 straipsnio 15 dalyje (redakcija, galiojusi 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimo Nr. NS/679/07-0419 išdavimo metu) nustatytą teisinį reguliavimą, statybos leidimas statyti naujus statinius, rekonstruoti esamus statinius ar atlikti kapitalinį remontą, griauti esamus statinius, atlikti kultūros paveldo statinių tvarkomuosius statybos darbus tiek statybos sklype, tiek už jo ribų (pagal statinio projektavimo sąlygas suprojektuotiems inžineriniams tinklams ir susisiekimo komunikacijoms) statytojo (užsakovo) prašymu gali būti išduodamas dėl visų statinių, suprojektuotų viename statinio projekte. Bylą nagrinėję teismai, vadovaudamiesi šiuo teisiniu reguliavimu, taip pat Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 218 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2002 „Statybos leidimas“ patvirtinimo“ ir jo 2 priedu, kurio nustatytoje formoje, teismų vertinimu, buvo įrašoma tik pagrindinis statinys ir jo pagrindinių konstrukcijų medžiaga, o projekte nurodyti inžineriniai statiniai (inžineriniai tinklai, aikštelės, stoginės, tvoros ir kt.) nebuvo įrašomi į statybos leidimo nustatytą formą, nusprendė, kad atskiras statybą leidžiantis dokumentas tvorai (užvarai) statyti nebuvo reikalingas, o buvo išduotas ieškoviui kartu su leidimu statyti ūkinį pastatą. Byloje nėra ginčo, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 pagalbinio ūkinio pastato statybai pagal 2007 m. projektą ieškoviui suteikė teisę statyti ir tvorą.
37. Ieškoviui išduotame 2007 m. birželio 20 d. statybos leidime Nr. NS/679/07-0419 nurodyta, kad leidimas galioja iki 2017 m. birželio 20 d. Leidime nurodytas jo galiojimo terminas atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr.

218 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2002 „Statybos leidimas“ 22 punkte (redakcija, galiojusi statybos leidimo išdavimo metu) nustatyta teisinį reguliavimą, pagal kurį statybos leidimas galioja 10 metų. Pagal to paties reglamento 23.3 punktą statybos leidimas netenka galios, jeigu nuo leidimo išdavimo dienos per 3 metus statinys nebuvo pradėtas statyti arba per 10 metų nebuvo pripažintas tinkamu naudoti. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ 45 punkte nustatyta, kad 2010 m. spalio 1 d. galioję, taip pat po 2010 m. spalio 1 d. išduoti ir galiojantys statybą leidžiantys dokumentai galioja neterminuotai.

38. Kaip minėta šios nutarties 14 punkte, Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. kovo 30 d. nutartyje, kuria pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir perdavė bylą nagrinėti iš naujo šiam teismui, aiškindama su statybos leidimų galiojimu susijusį teisinį reguliavimą, nurodė, kad nustačius aplinkybę, jog statybos leidimas buvo išduotas tvoros projekciniais sprendimais su užtvara, pastarosios teisėtumo klausimui spręsti būtų svarbi aplinkybė, kad atsakovės pateiktoje medžiagoje apie savavališkos statybos fiksavimą yra pridėtas 2020 m. birželio 1 d. el. laiškas G. J., kuriame teigiama, kad „...> Pats tvoros pamatas yra pastatytas daugiau negu prieš 10 metų <...>“.
39. Kaip minėta šios nutarties 20 punkte, Vilniaus miesto apylinkės teismas, išnagrinėjęs bylą pakartotinai, 2021 m. birželio 23 d. sprendime kaip aplinkybę, patvirtinančią, jog ginčo tvoros (užtvaros) statybos metu ieškovo turėtas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 galiojo, nurodė ir tai, kad atsakovės pateiktoje medžiagoje apie savavališkos statybos fiksavimą esančiame 2020 m. birželio 1 d. el. laiške G. J. teigiama, jog pats tvoros pamatas yra pastatytas daugiau negu prieš 10 metų. Todėl teismas nusprendė, kad tvora (užtvara) pradėta ieškovo statyti turint Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. statybos leidimą Nr. NS/679/07-0419.
40. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. lapkričio 23 d. sprendime, kuriuo panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą – ieškovo ieškinį atmetė, nesutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad ieškovas 2020 m. kovo–balandžio mėnesiais vykdė ne naujus statybos darbus, o tęsė 2007 m. pradėtus tvoros statybos darbus pagal turimą projektą, kuriam išduotas galiojantis, neterminuotas statybos leidimas. Kolegija nurodė, kad pagal bylos duomenis (Nekilnojamojo turto registro išrašą) nustatyta šiai bylai reikšminga ir svarbi aplinkybė – 2008 m. balandžio 21 d. Statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktu Nr. (101)-11.4-975 ieškovo pastatas – pagalbinis ūkinis pastatas pagal 2007 m. birželio 20 d. ieškoviui išduotą statybos leidimą Nr. NS/679/07-0419 buvo pripažintas tinkamu naudoti. Kolegijos vertinimu, užbaigus statinio statybą – ieškovui pagal statybos leidimą gavus ir įregistravus nurodytą statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktą, statybos leidimas neteko galios, nes statybos darbai pagal šį leidimą buvo užbaigti.
41. Teisėjų kolegija sutinka su ieškovo kasaciniame skunde pateiktu vertinimu, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias statybą leidžiančio dokumento galiojimą ir pabaigą, kadangi nepagrįstai nusprendė, jog ieškovui išduotas neterminuotas leidimas statybai pasibaigė 2008 m. balandžio 21 d. Statinio pripažinimo tinkamu naudoti akto pagrindu, kuriuo pripažintas tinkamu naudoti tik ūkinis pastatas.
42. Kaip minėta šios nutarties 36 punkte, byloje nėra ginčo, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 pagalbinio ūkinio pastato statybai pagal 2007 m. projektą ieškovui suteikė teisę statyti ir tvorą. Statybos santykius reguliuojantys teisės aktai nenustato, kad tais atvejais, kai pagal statybos leidimą, suteikiantį teisę statyti keletą objektų, pastatomas ir pripažinamas tinkamu naudoti vienas objektas, kuris statybos leidime buvo nurodytas kaip pagrindinis, statybos leidimas ar jo galiojimas pasibaigia. Teisėjų kolegijos vertinimu, nėra teisinio pagrindo spręsti, kad, pastačius pagalbinį ūkio pastatą, jį pripažinus tinkamu naudoti bei įregistravus Nekilnojamojo turto registre ieškovo vardu, pasibaigė leidimo galiojimas ir kitiems statiniams, kurie iki to momento dar nebuvo pastatyti, bet teisė juos statyti statybos leidimu buvo suteikta, jeigu leidimo galiojimas nebuvo pasibaigęs kitais teisės aktais nustatytais pagrindais ir nenustatyta juridinių faktų, kurie pagal teisės aktus būtų faktinis pagrindas pripažinti leidimą netekusiu galios.
43. Pažymėtina, kad nors atsakovės atsiliepime į kasacinį skundą nurodoma, jog ieškovas nėra pateikęs nė vieno rašytinio įrodymo, kad užtvaros statyba buvo pradėta per trejus metus nuo statybos leidimo išdavimo, todėl ieškovo argumentai dėl statybos leidimo neterminuoto galiojimo atmetini kaip neįrodyti, apeliacinės instancijos teismas nagrinėjamoje byloje nepaneigė pirmosios instancijos teismo nustatytos aplinkybės, jog pats tvoros pamatas yra pastatytas daugiau negu prieš 10 metų, ir nesprendė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419, kuriuo buvo suteikta teisė ieškovui statyti ir tvorą, neteko galios statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2002 „Statybos leidimas“ 23.3 punkto pagrindu (statybos leidimas netenka galios, jeigu nuo leidimo išdavimo dienos per 3 metus statinys nebuvo pradėtas statyti).
44. Vadinas, esant byloje nustatyta aplinkybei, kad pats tvoros pamatas yra pastatytas daugiau negu prieš 10 metų, taip pat konstatavus, jog nėra teisinio pagrindo spręsti, kad, pastačius pagalbinį ūkio pastatą, jį pripažinus tinkamu naudoti bei įregistravus Nekilnojamojo turto registre ieškovo vardu, pasibaigė leidimo galiojimas ir kitiems statiniams, kurie iki to momento dar nebuvo pastatyti, bet teisė juos statyti statybos leidimu buvo suteikta, teisėjų kolegija nusprendžia, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 2020 m. birželio mėnesį, kai atsakovė surašė ieškovo ginčijamą nagrinėjamoje byloje savavališkos statybos aktą bei privalomuosius nurodymus, tiek, kiek juo buvo suteikta ieškovui teisė statyti tvorą, buvo galiojantis.
45. *Be to, teisėjų kolegija pažymi, kad vertinant taip, kaip vertino apeliacinės instancijos teismas, t. y. kad ieškovui išduotas neterminuotas leidimas statybai pasibaigė 2008 m. balandžio 21 d. Statinio pripažinimo tinkamu naudoti akto pagrindu, kuriuo pripažintas tinkamu naudoti tik ūkinis pastatas, tektų pripažinti, jog ieškovas neturėjo teisės statyti tvoros ir pagal atsakovės pateiktą 2007 m. pagalbinio ūkinio pastato projekto Nr. 01 medžiagoje esantį tvoros projektą, nors tokios ieškovo teisės atsakovė neginčija, tokį projektą atitinkančios pastatytos tvoros dalies nėra pripažinusi savavališka statyba ir dėl jos nėra priėmusi privalomų nurodymų.*

Dėl įrodymų, (ne)patvirtinančių statybos leidimo, suteikiančio teisę statyti keletą objektų, išdavimą, vertinimo

46. Nagrinėjamoje byloje sprendžiamas ginčas dėl ieškovo teisės statyti tvorą, kurios sudėtinė dalis yra užtvara (apie 2,50 m aukščio ir 14 m ilgio geltonų plytų mūro siena su betoninėmis juostomis). Ieškovo teigimu, tokia jo teisė patvirtina Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419, kuriuo ieškovui buvo suteikta teisė statyti tvorą pagal projektą, kuris derintas su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu ir Kultūros paveldo departamentu. Atsakovės teigimu, byloje esantys įrodymai tokios ieškovo teisės nepatvirtina, o Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotu statybos leidimu Nr. NS/679/07-0419 ieškovui buvo suteikta teisė statyti tvorą pagal atsakovės iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos gautą tvoros projektą, kuriame nėra plytų fragmento (užtvaros).
47. Kaip minėta šioje nutartyje, tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai, pirmą kartą ir pakartotinai išnagrinėję bylą, skirtingai vertino byloje esančius įrodymus ir priėmė skirtingus sprendimus: pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė, kadangi, įvertinęs byloje esančius įrodymus, pripažino, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 nesuteikė teisės ieškovui statyti tvorą, kurios sudėtinė dalis yra užtvara (apie 2,50 m aukščio ir 14 m ilgio geltonų plytų mūro siena su

betoninėmis juostomis). Apeliacinės instancijos teismas dėl netinkamo įrodymų vertinimo panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perdavė bylą šiam teismui nagrinėti iš naujo. Atsižvelgdamas į apeliacinės instancijos teismo išaiškinimus, susijusius su įrodymų vertinimu, pirmosios instancijos teismas iš naujo išnagrinėjo bylą ir priėmė sprendimą, kuriuo ieškinį tenkino, kadangi pripažino, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 suteikė teisę ieškovui statyti tvorą, kurios sudėtinė dalis yra užvara (apie 2,50 m aukščio ir 14 m ilgio geltonų plytų mūro siena su betoninėmis juostomis). Išnagrinėjęs bylą pagal atsakovės apeliacinį skundą, apeliacinės instancijos teismas panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą, kuriuo ieškinį atmetė, kadangi konstatavo, kad byloje esantys įrodymai patvirtina, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotas statybos leidimas Nr. NS/679/07-0419 nesuteikė teisės ieškovui statyti tvorą, kurios sudėtinė dalis yra užvara (apie 2,50 m aukščio ir 14 m ilgio geltonų plytų mūro siena su betoninėmis juostomis). Vadinas, nagrinėjamoje byloje teisingam ginčo išsprendimui esminę reikšmę turi tinkamas įrodymų vertinimo taisyklių taikymas.

48. Įrodymai civilinėje byloje yra bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių šalių reikalavimus ir atsikirtimus, ir kitokių aplinkybių, turinčių reikšmės bylai teisingai išspręsti, arba kad jų nėra ([CPK 177 straipsnio](#) 1 dalis). Jokie įrodymai, išskyrus oficialiuosius ([CPK 197 straipsnio](#) 2 dalis), teismui neturi iš anksto nustatytos galios. Pagal kasacinio teismo jurisprudencijoje pateiktus įstatyme įtvirtintų įrodymų vertinimo taisyklių išaiškinimus, bet kokios ginčiui išspręsti reikšmingos *informacijos įrodomąją vertę nustato teismas*. Byloje esančius įrodymus teismas įvertina pagal *vidinį savo įsitikinimą*, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, remdamasis įrodymų pakankamumo taisykle, vadovaudamasis įstatymais. Dėl įrodymų pakankamumo ir patikimumo turi būti sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju. Įrodymų pakankamumas byloje reiškia, kad įrodymai neprieštarauja vieni kitiems ir jų visuma leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą. Vertinant šalių, trečiųjų asmenų paaiškinimus ir liudytojų parodymus pagal [CPK 185](#) straipsnį, turi būti remiamasi įrodymų patikimumo principu. Parodymai ir paaiškinimai gali būti vertinami kaip patikimi, jeigu jie nuoseklūs, išsamūs, detalūs, juos duodančiam esant pakankamai objektyviam dėl nagrinėjamos bylos aplinkybių. Įrodymų patikimumą patvirtina faktinių duomenų, gautų iš keleto įrodinėjimo priemonių, tapatumas. Teismo sprendimas ar nutartis pripažįstami teisėtais ir pagrįstais, kai teismo išvados atitinka įstatymo nustatytomis priemonėmis ir įstatymo nustatyta tvarka konstatuotas turinčias reikšmės bylai aplinkybes, yra logiškai pagrįstos bylos duomenimis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. sausio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-54/2009; 2010 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2010; 2011 m. rugpjūčio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-340/2011; 2012 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-269/2012; 2013 m. vasario 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-13/2013; 2015 m. balandžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-200-219/2015).
49. Kasacinio teismo praktika įrodymų tyrimo ir vertinimo klausimais yra išplėtotą ir nuosekli: pagal [CPK 176 straipsnio](#) 1 dalį įrodinėjimo tikslas – tai teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir įvertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja, t. y. faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų, kuriuos visapusiškai įvertino teismas, pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas, kad faktas buvo; reikia įvertinti kiekvieną įrodymą ir įrodymų visetą; išvados dėl įrodinėjimo dalyko įrodytinumo turi būti logiškai pagrįstos byloje surinktais duomenimis; teismas gali konstatuoti tam tikros aplinkybės buvimą ar nebuvimą, kai tokiai išvadai padaryti pakanka byloje esančių įrodymų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 14 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-42-684/2019](#) 30 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
50. Apeliacinės instancijos teismas išvadą, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotu statybos leidimu Nr. NS/679/07-0419 ieškovui buvo suteikta teisė statyti tvorą pagal atsakovės iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos gautą tvoros projektą, kuriame nėra plytų fragmento (užvaros), grindė tuo, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje saugomas tvoros projektas, pateiktas atsakovės, priešingai nei ieškovo pateikti į bylą projektai, atitinka statybos techninio reglamento STR I.05.06:2005 „Statinių projektavimas“ (redakcija, galiojusi nuo 2007 m. sausio 26 d. iki 2017 m. sausio 1 d.) 46 punkto, kuriame buvo nustatyta, jog projektą projektuotojo vardu pasirašo: projektavimo įmonės vadovas ar jo įgaliojtas kitas įmonės darbuotojas (jei projektuotojas – juridinis asmuo), ir 57 punkto, pagal kurį projektuotojas, parengęs projektą, jo keitimus, papildymus ir taisymus ir jį pasirašęs, tuo patvirtina, kad projektas atitinka įstatymų, kitų teisės aktų, privalomųjų dokumentų, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas, ir atsako už projekto visumos kokybę bei projekto keitimų, papildymų ir taisymų pasekmes, reikalavimus.
51. Apeliacinės instancijos teismas paneigė pirmosios instancijos teismo argumentus ir nusprendė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotu statybos leidimu Nr. NS/679/07-0419 ieškovui nebuvo suteikta teisė statyti tvorą pagal projektą, kuris derintas su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu ir Kultūros paveldo departamentu, nurodydamas, jog ieškovas ūkinio pastato ir tvoros su užvara projekto derinimo tiek su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu, tiek su Kultūros paveldo departamentu veiksmus (atitinkamai 2006 m. gruodžio 20 d. ir 2007 m. sausio 2 d.) atliko iki Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Nuolatinės statybos komisijos 2007 m. kovo 25–26 d. posėdžio Nr. 1-17, kurio protokole Nr. 8 užfiksuota, kad Vilniaus miesto priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovas pareiškė pastabą „Neišlaikyti norm. Priešgaisriniai atstumai iki kaim. Statinių (STR 2.02..09:2005 9.2.1 punktas, 1 priedas) Patikslinti tech. Ekonominiai rodikliai.“. Apeliacinės instancijos teismas kaip reikšmingą argumentą nurodė ir tai, kad Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos pateiktame atsiliepime į ieškinį taip pat nurodė, jog departamento Vilniaus skyriui statinio projektas dėl mūrinės užvaros, apie 2,50 m aukščio ir apie 14 m ilgio geltonų plytų mūro sienos su betoninėmis juostomis, žemės sklypo, esančio (*duomenys neskkelbtini*), šiaurės rytinėje dalyje (ant sklypo ribos), pateiktas nebuvo ir tokiame projektui departamento Vilniaus skyrius nėra pritaręs, kad šią aplinkybę Kultūros paveldo departamento atstovė papildomai patvirtino 2021 m. birželio 3 d. teismo posėdžio pirmosios instancijos teisme metu.
52. Teisėjų kolegijos vertinimu, būtų pagrindas nagrinėjamoje byloje remtis aplinkybe, kad ieškovas ūkinio pastato ir tvoros su užvara projekto derinimo tiek su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu, tiek su Kultūros paveldo departamentu veiksmus (atitinkamai 2006 m. gruodžio 20 d. ir 2007 m. sausio 2 d.) atliko iki Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Nuolatinės statybos komisijos 2007 m. kovo 25–26 d. posėdžio Nr. 1-17, kurio protokole Nr. 8 užfiksuota, kad Vilniaus miesto priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovas pareiškė pastabą „Neišlaikyti norm. Priešgaisriniai atstumai iki kaim. Statinių (STR 2.02..09:2005 9.2.1 punktas, 1 priedas) Patikslinti tech. Ekonominiai rodikliai.“, jeigu būtų nustatyta, kad ši pastaba buvo pareikšta dėl tvoros su užvaros elementu projekto.
53. Byloje nėra ginčo, kad projektui, pagal kurį Vilniaus miesto savivaldybės administracija 2007 m. birželio 20 d. išdavė statybos leidimą Nr. NS/679/07-0419, turėjo pritarti Kultūros paveldo departamentas (jo teritorinis padalinys), kadangi žemės sklypas (kad. Nr. (*duomenys neskkelbtini*)) (*duomenys neskkelbtini*), kuriame šiuo leidimu buvo suteikta teisė statyti, yra Kultūros vertybių teritorijoje (jų apsaugos zonoje). Byloje taip pat nėra ginčo, kad tokiame projektui turėjo pritarti ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.
54. Teisėjų kolegija pažymi, kad nors, kaip sprendime nurodė apeliacinės instancijos teismas, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos pateiktame atsiliepime į ieškinį bei šio departamento atstovė 2021 m. birželio 3 d. teismo posėdžio pirmosios instancijos teisme metu nurodė, jog departamento Vilniaus skyriui statinio projektas dėl mūrinės užvaros, apie 2,50 m aukščio ir apie 14 m ilgio geltonų plytų mūro sienos su betoninėmis juostomis, žemės sklypo, esančio (*duomenys neskkelbtini*), šiaurės rytinėje dalyje (ant sklypo ribos), pateiktas nebuvo ir tokiame projektui departamento Vilniaus skyrius nėra pritaręs, į nagrinėjamą bylą ieškovas yra pateikęs iš Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus skyriaus archyvo gautų dokumentų kopijas, iš kurių matyti, kad archyvo medžiagoje yra tvoros su užvaros elementu projektas, kuriame yra Kultūros paveldo departamento žyma „peržiūrėta“.
55. Vadinas, apeliacinės instancijos teismas, priimdamas ginčijamą sprendimą, rėmėsi prieštariniais įrodymais, nepašalino byloje surinktų įrodymų prieštaravimų. Teismai negali priimti procesinių sprendimų remdamiesi įrodymais, kurie prieštarauja vieni kitiems, kadangi tai reiškia,

jog byloje nėra pakankamai įrodymų.

56. Teisėjų kolegija taip pat pažymi, kad pakartotinai nagrinėdami bylą nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teismai nesiaiškino ir nevertino pirmą kartą šią bylą nagrinėjusio apeliacinės instancijos teismo nutartyje nurodytų teisingam ginčo byloje išsprendimui reikšmingų aplinkybių. Pagal šią apeliacinės instancijos teismo nutartį (Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. kovo 30 d. nutarties 36 punktas) tam, kad būtų pakankamai įvertinti byloje esantys įrodymai ir pašalinti jų prieštaravimai, turi būti ne tik ištirtos ir įvertintos ieškovo nurodytos faktinės aplinkybės dėl statybų leidimo derinimo aplinkybių kaip liudytoją apklausiant architektą A. V., kuris, beje, veikė pagal įgaliojimą ieškovo vardu visose institucijose, bet ir paprašant išvados iš Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, kuris iš byloje esančių tvoros projektinių sprendinių atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus.
57. Nagrinėjant bylą pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose ieškovas teigė, o taip pat ir kasaciniame skunde nurodo, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. birželio 20 d. išduotu statybos leidimu Nr. NS/679/07-0419 jam buvo suteikta teisė statyti tvorą, kurios sudėtinė dalis yra užtvara (apie 2,50 m aukščio ir 14 m ilgio geltonų plytų mūro siena su betoninėmis juostomis), kadangi tik toks tvoros projektas atitiko Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento reikalavimus. Ieškovas nurodo, kad teisės aktai nustato reikalavimus dėl gaisro plitimo ribojimo į gretimus pastatus. Gaisro plitimas į gretimus pastatus ribojamas užtikrinant saugius atstumus tarp pastatų, nustatomus pagal atitinkamus teritorijų planavimo normatyvinius dokumentus. Jei atstumas tarp pastatų yra mažesnis už reikalaujamą, gaisro plitimas ribojamas konstrukcinėmis priemonėmis. Priešgaisrinių sienų (ekranų) matmenys turi būti ne mažesni už didesniojo pastato išorinius matmenis. Atsižvelgiant į tai, kad gretimame sklype prie pat ieškovo sklypo ribos yra pastatyti trys nesublokuoti garažai, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos reikalavimas buvo šioje vietoje projektuojant tvoros elementą statyti jį aukštesnį už didesniojo pastato (šiuo atveju garažų) išorinius matmenis. Anot ieškovo, parengus atitinkamą projektą, tvoros tinkamumas ir atitiktis teisės aktų reikalavimams buvo patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento.
58. Leidimų statybai išdavimas nėra savitiksliis. Taip siekiama užtikrinti statybų teisėtumą. Todėl, teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovo nurodoma aplinkybė, susijusi su priemonių ribojančių gaisro plitimą į gretimus pastatus, įgyvendinimu, yra reikšminga teisingam ginčo nagrinėjamoje byloje išsprendimui.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

59. Nustačiusi, kad apskūstas apeliacinės instancijos teismo sprendimas priimtas nenustačius visų teisiskai reikšmingų aplinkybių bei nepašalinus byloje esančių įrodymų prieštaravimų vienas kitam, teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju egzistuoja pagrindas panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui ([CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktas, 359 straipsnio 3 dalis).
60. Teisėjų kolegija pažymi, kad bylą iš naujo nagrinėjant atsizvelgtina į tai, kas nurodyta šios nutarties 52, 54–58 punktuose.
61. Kasaciniam teismui nusprendus, kad byla perduotina iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliekamas spręsti šiam teismui atsizvelgiant į bylos išnagrinėjimo rezultatą ([CPK](#) 93 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsniu,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 23 d. sprendimą panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti Vilniaus apygardos teismui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Antanas Simniškis

Algirdas Taminskas